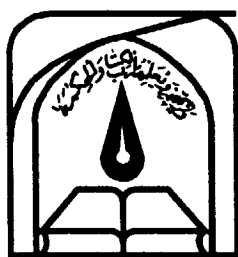

Handwritten text in a rectangular box at the top of the page.

Large, stylized, bold black calligraphic characters, possibly representing a name or title.

Handwritten notes in Arabic script, including the number '١٧' and the date '١٠/١٠/٧٤'.

Handwritten text '٢٧٤٢' at the bottom of the page.

دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده هنر

پایان نامه دوره کارشناسی ارشد رشته انیمیشن

عنوان پروژه نظری:

انیمیشن برای کودکان

عنوان پروژه عملی:

رؤیای بادکنک

۱۳۸۱ / ۷ / ۲۰

فائزه بشردوست

استاد راهنما:

دکتر اکبر عالمی

۴۲۴۷۲

استاد مشاور:

سید علیرضا گلپایگانی

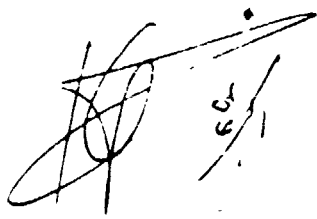
زمستان ۱۳۷۸

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

تأییدیه اعضای هیأت علمی داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیأت داوران نسخه نهائی پایان نامه خانم / آقای فائزه بشر دوست تحت عنوان انیمیشن برای کودکان و ساخت فیلم «رؤیای بادکنک» را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنند.

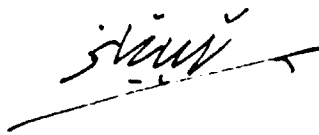
اعضای هیأت داوران   نام و نام خانوادگی   رتبه علمی   امضاء

استادیار

دکتر اکبر عالمی

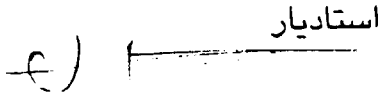
۱- استاد راهنما

مربی

سید علیرضا گلپایگانی

۲- استاد مشاور

استادیار

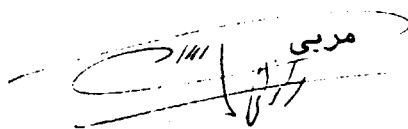
۳- نماینده شورای تحصیلات تکمیلی دکتر حبیب اله لزگی

استاد

دکتر ولادیمیر ایلیچ تاراسف

۴- استاد ممتحن

مربی

ابوالفضل رازانی

۵- استاد ممتحن

از اعضای هیأت داوران علمی ایران
تسلیت میسر است

آیین‌نامه چاپ پایان‌نامه (رساله)‌های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان‌نامه (رساله)‌های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش‌آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می‌شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان‌نامه (رساله)‌ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به "دفتر نشر آثار علمی" دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:
"کتاب حاضر، حاصل پایان‌نامه کارشناسی ارشد / رساله دکتری نگارنده در رشته انیمیشن است که در سال ۱۳۷۸ در دانشکده هنر دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکارخانم / جناب آقای دکتر عالمی، مشاوره سرکارخانم / جناب آقای علیرضا گلپایگانی و مشاوره سرکار خانم / جناب آقای ---- از آن دفاع شده است."

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه‌های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به "دفتر نشر آثار علمی" دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می‌تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجو تعهد و قبول می‌کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می‌تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می‌دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجانب فائزه بشردوست دانشجوی رشته انیمیشن مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می‌شوم.

نام و نام خانوادگی: فائزه بشردوست

تاریخ امضا:

۸۱/۴/۳۱

رئیس هیئت مدیره
مجلس شورای اسلامی ایران

پیشکش مشعلهای همیشه فروزان زندگیم

پدر و مادر بزرگوارم

تقدیر و تشکر

تاباقیم،

مدیون و سپاسگزار بزرگوارانی هستم که در امتداد سالهای تحصیلی ام
راهگشا و راهنمایم بودند.

عزیزان والایی همچون دکتر اکبر عالمی که خون تدریس، تحکم و ایثار را در
رگهایمان جاری ساخت، بذر محبت در دلهایمان کاشت و صبورانه چون
پدری مهربان، شاهد پاگرفتیمان شد، چون معلمی دلسوز، الفبای عشق
آموختمان و همچون دوستی عزیز، در لحظه لحظه‌های فراگیری و نیاز
یارِ گرمان بود.

مراتب امتنان خود را نثار کلام شیوای استاد گرانقدر، جناب آقای علیرضا
گلپایگانی میدارم که نفیر آغاز راه زدند و کلامشان جرقه‌ای بود و
کفایت کرد مرا تا گام در چنین راهی بگذارم.

از صبر و ایثار استاد عزیز و گرانقدرم جناب آقای دکتر نورالدین زرین کلک
قدردانی می‌کنم که در مسیر ناشناخته‌ای که میرفتم همچون مشعلی
فروزان در کنارم بودند، قامتشان راست باد و نور روشنگر هدایتشان
همواره برقرار.

سپاسگزار دست پر فتوت دوست گرامیم جناب آقای مسعود سعادت‌مند
هستم که در تمامی مراحل برایم سبیل حلم و تلاش بودند و از
مساعدت و همراهی لحظه‌ای فروگذار ننمودند.

جای آن دارد که از پدر و مادر بزرگوارم که شکیبائیشان در طی طریقم
بزرگترین مظهر سعادت‌م محسوب می‌شد تشکر و قدردانی نمایم.
در خاتمه از تمامی عزیزانی که کلمه‌ای به من آموختند و یا دست یاریگر و
کلام امیدبخشی برایم بودند سپاسگزارم.

پیشگفتار:

پرورده عشق شده سرشتم بی عشق مباد سرنوشتتم.
آنروز که دریافتم عشق را می‌توان تصویر کرد قلم را در
دستان کوچک و کودکانه خود گرفتم و بر لوح سپید کاغذ، خط
خطی کردن را آغاز نمودم.

از خط خطیهای کودکانه، تا برای کودک گفتن و برای
کودک ساختن. راه درازی پیموده‌ام. راهی که در آن، عشق تنها
انگیزه‌ام بود. و رسیدن به مقصد، تنها دلمشغولی‌ام.

امروز می‌خواهم مسیر جدیدی را آغاز کنم که پُر است از
موسیقی جاندار هیاهوی کودکانه، پُر است از شوق رسیدن،
رسیدن به مقصودی والاتر.

می‌خواهم در بزرگسالی، کودکیم را حس کنم. اکنون آنچه
را می‌خواهم که در کودکی می‌خواستم. و می‌دانم که این،
خواهش دل همه کودکان است، چرا که کودکان جهان حد و مرز
نمی‌شناسند، اقلیم و نژاد نمی‌دانند، همه از جنس زمانند، همه از
جنس تخیل و همه از جنس شعور.

امروز

قلم در دست گرفته‌ام تا در برابر ظلمی که خدشه بر پیکر
بلورین دنیای کودکانه وارد می‌کند بایستم و از حیثیت خط
خطیهایم دفاع کنم.

می‌خواهم

قداست کودکانه را با صلابت نجیب‌ترین هنر جهان یعنی
انیمیشن حفظ کنم، و ثابت کنم که در نجابت آلودگی راه ندارد.
می‌خواهم به این تعریف برسم که انیمیشن برای کودکان

یعنی ....

چکیده

در دنیای انیمیشن، کودکان هدف عمده می‌باشند. امروزه کارتون را بیشتر برای کودکان می‌شناسیم و کودکان نیز کارتون را از آن خود می‌دانند. انیمیشن استفاده‌های متعدد تبلیغاتی دارد که شاید مهمترین آن انیمیشن کودکان باشد. از اینرو معتقدم که در ساخت چنین انیمیشنی باید دقت کافی و لازم مبذول گردد.

انیمیشن کودکان باید ساده، پرهیجان و در عین حال آرامش بخش باشد و این دقیقاً چیزی است که در روح کودک وجود دارد. آنچه مورد نظر است کشف جذابیت هر چه بیشتر از این نوع کار و برقرار کردن ارتباط درست و منطقی با خود کودک است. این طرح تحقیقی نه تنها با توجه به روانشناسی کودک به بررسی عناصر سازنده فیلم انیمیشن کودکان می‌پردازد بلکه در مورد اثرات مخرب انیمیشنهای نامناسب و خشن در کودکان به تفصیل توضیح می‌دهد. رساله‌ای را به پایان می‌رسانم به این امید که دیگر هرگز شاهد ساخت انیمیشنهایی که به دور از لطافت و شادابی روح کودکان ما هستند، نباشیم و همواره این را بخاطر داشته باشیم که در این شاخه از هنر، انیمیشن را تنها برای کودکان می‌سازیم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	مقدمه.....
	فصل ۱: انیمیشن و روانشناسی کودک
۳.....	۱-۱ تعریف انیمیشن.....
۵.....	۲-۱ روانشناسی کودک.....
۱۰.....	۱-۲-۱ ذهن کودک.....
۱۲.....	۲-۲-۱ تأثیرات اجتماعی.....
۱۳.....	۳-۲-۱ شخصیت کودک.....
۱۵.....	۴-۲-۱ تخیل کودک.....
۱۶.....	۵-۲-۱ تصویر از دید کودک.....
۱۷.....	۶-۲-۱ آموزش و پرورش کودکان.....
	فصل ۲: عناصر سینمایی در انیمیشن
۳۱.....	۱-۲ بررسی عناصر سینمایی در فیلمهای انیمیشن.....
۳۲.....	۱-۱-۲ داستان.....
۴۱.....	۲-۱-۲ کاراکتر.....
۴۷.....	۳-۱-۲ رنگ.....
۵۰.....	۴-۱-۲ موسیقی.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
فصل ۳ : انیمیشن و کودکان	
۵۸	۱-۳ انیمیشن برای کودکان
۶۸	۱-۱-۳ آنچه یک فیلمساز خوب انیمیشن باید داشته باشد
۷۱	۲-۱-۳ اهداف انیمیشن برای کودکان
۷۳	۳-۱-۳ چرا کارتون خشن برای کودکان می‌سازیم؟
۷۹	۴-۱-۳ تلویزیون برای کودکان
۸۸	۵-۱-۳ آگهی‌های نجاری برای کودکان
فصل ۴ : گفتگوها	
۹۴	۱-۱-۴ گفتگو با دکتر نورالدین زرین کلک
۱۱۲	۲-۱-۴ گفتگو با دکتر عالمی
فصل ۵ : نتیجه و بررسی	
۱۳۵	۱-۵ نتیجه و بررسی
فصل ۶ : پروژه کار عملی	
۱۴۲	۱-۶ عنوان، رؤیای بادکنک
۱۴۳	۲-۶ فیلمنامه مصور (STORY BOARD)
۱۶۱	منابع و مآخذ
۱۶۵	چکیده انگلیسی

مقدمه

شاد بودن هنر است؛ شاد کردن هنری والاتر
واژه کودک را چگونه معنا می‌کنیم؟ پدیده انسانی
کوچکی که ساده‌بین، ساده‌پندار و ساده‌گوست؛ یا غنچه‌های
شادابی که عمیق می‌بینند اما ساده و خالص بیان می‌دارند.
بهر حال هر چه که باشد زیباترین و ژرف‌ترین معنای
زندگیند، انگیزه بودندند و گاه با جملات ساده و شیرینشان ما را
که غرق واقعیات زندگی شده‌ایم به خود می‌آورند.
کودکان از ما چه می‌خواهند و ما به آنها چه
می‌آموزیم؟ بدیهی است که یکی از شیوه‌های آموزش به
کودکان، پخش انیمیشن و کارتون است، به عبارت دیگر،
بخشی از اوقات فراغت کودکان را این برنامه‌ها پر می‌کنند.
بر این باوریم که تصویر، ارتباط بهتری با کودکان
برقرار می‌کند. حال از خود می‌پرسیم، آیا کارتون‌هایی که
جوابگوی ذهن ساده، پرسشگر و هیجان طلب آنان باشد
برایشان به نمایش می‌گذاریم؟ و اگر در برخی موارد
پاسخمان منفی است چرا جلوی چنین فاجعه‌ای را نمی‌گیریم.
مگر نه اینکه کودک امروز، جوان فردای ماست و پدر یا
مادری برای کودکی دیگر. آیا صلاح در اینست که انیمیشن
و فراغت کودکانمان را ساده انگاریم و یا اینکه جای تأمل
بسیار دارد.

در این مجلد، سعی شده تا عوامل تأثیرگذار در ساخت

یک انیمیشن خوب و مقبول برای کودکان بررسی شود.

فصل ۱

انیمیشن و روانشناسی کودک

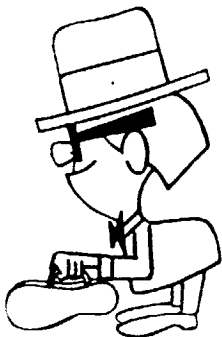
موسسه تخصصی هنرهای تجسمی
تهران

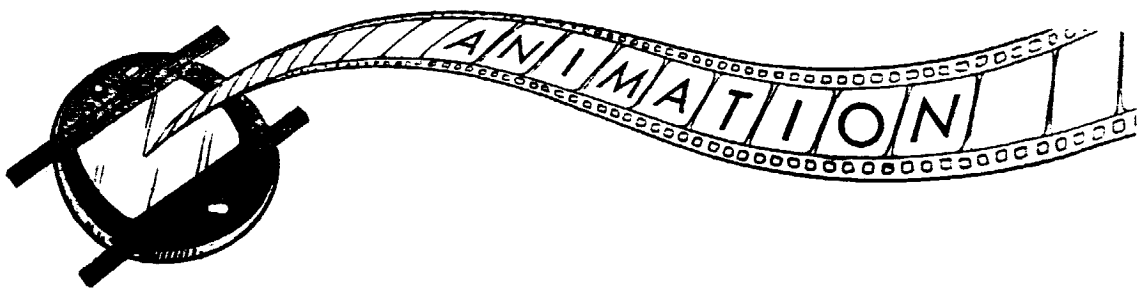
۱-۱ تعریف انیمیشن

جان هالاس یکی از استادان بزرگ انیمیشن در مورد واژه انیمیشن تعریف خاص خود را ارائه می‌دهد: انیمیشن کامل، عبارت از این مفهوم است که برای تهیه هر ثانیه از فیلم انیمیشن مقدار زیادی تصویر و نقاشی لازمست. بعضی از حرکتها نیازمند ترسیم ۲۴ تصویر در ثانیه است تا بتوان توهم یک حرکت روان را بر پرده آفرید.

انیمیشن عبارت است از تعدادی نقاشی که نه وزن دارند و نه نیرویی بر آنها وارد می‌شود... محور اصلی انیمیشن وزن اجسام نیست بلکه میل به حرکت اجسام است در جهتی معین. فیلم متحرکسازی منحصرأ فیلمی است که

فیلمبرداری آن بصورت تصویر به تصویر تحقق می‌یابد یعنی فیلمی که برای اجرای عملی آن دوربین، تنها بعنوان دستگاه عکاسی خودکار و نه بعنوان اسباب تجزیه حرکت مورد استفاده قرار می‌گیرد. بنابراین به نظر می‌رسد که نقاشی متحرک که پیش از این مورد بررسی قرار گرفت تنها بخش ویژه‌ای از فیلم متحرکسازی را ارائه می‌دهد زیرا برای تحقق خود منحصرآ از شیوه‌های ترسیمی استفاده می‌کند حال آنکه فیلم متحرکسازی بمعنی دقیق کلمه با هر گونه اشیاء دیگری غیر از نقاشیها یعنی ماکتها، اشیاء ایستا، آدمکها، عروسکها و حتی بازیگرهای انسانی می‌تواند اجرا شود.^۱

تعریف دیگری از انیمیشن بوسیله اروین پائوفسکی

ارائه شده است که فیلمهای انیمیشن در حکم جان بخشیدن به چیزهای بی‌جان است. او واژه انگلیسی 'Animation' را در مورد این فیلمها بکار می‌برد. واژه‌ای که بمعنای سرزندگی و جان‌بخشیدن است و امروز در مورد فیلمهای

کارتونی، حتی در ادبیات سینمایی زبان فارسی نیز بکار می‌رود... اما همه انیمیشن‌ها دارای خصوصیات مشترکی هستند؛ یکی از آن خصوصیات، تصویربرداری تک فریم از تصاویر می‌باشد.

در آخر، در باره اصطلاح سینمایی Animation در مجموع دایره المعارفها و فرهنگهای سینمایی و غیرسینمایی به تعریف زیر بر می‌خوریم:

فن سینمایی که امکان بوجود آوردن توهم حرکت نقاشیها یا هر گونه اشیاء غیر متحرک را در نزد بیننده میسر سازد.

۱-۲ روانشناسی کودک

بر هیچکس پوشیده نیست که بزرگترین ثروت و سرمایه هر کشور نیروی انسانی آنست، از منابع سرشار مملکت مانند معادن، دشتها، جنگلها، رودخانه‌ها، دریاچه‌ها و کوهها چگونه ممکن است بدون بکار بردن نیروی انسانی تربیت شده بهره‌برداری کرد و چگونه می‌توان بدون توجه علمی به میلیونها کودک، نیروی انسانی واقعاً تربیت شده داشت؟

اگر ما انسانهای قرن بیستم بهمین منوال در صنایع و اقتصاد پیش بتازیم ولی از کودکان خود غافل باشیم، هیچ بعید نیست که به سرماهمان آید که طبق روایتی بر سر قاره آتلانتا آمد که در اثر عدم هم‌آهنگی بین پیشرفت

